

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות

יא.

עין משפט
נר מצוה

ל"א א מ"י פ"א מהל' ביס
הלכה יב טו"ש"ע א"ע
סימן קסג סעי' א'
ל"ב ב מ"י פ"ו מהלכות
יעוס הלכה יט
טו"ש"ע א"ה"ע סימן קעג
סעיף י"א
ל"ג ג מ"י פ"א מהל'
סוטה הלכה ח ומ"י
פכ"ד מהל' אישות ה' כד
טו"ש"ע א"ה"ע סימן קטו
סעיף ח'
ל"ד ד מ"י פ"ו מהל' ביס
הלכה יט י"ט

מוסף רש"י

ושהתה עמו כדי
טומאה. כדי הערלה
(סוטה ב.) אסורה
לבימה ואסורה לאכול
בתרומה. מספק.
כדלפינן (סוטה כח.) שלשה
ועמלה אמורים צפרה,
וקנה את אשתו והיא
נטמאה, ונסתרה והיא
נטמאה. מתח אשה
ועמלה, אחד שאסורה
לבעל ואחד שאסורה לבעל
אם ימות בעלה או יגרשה,
ואחד שאסורה למימנה
(סוטה ב.) ואם מת.
קודם ששקה עליו וכן
גנים והיא זקוקה לביס,
חולצת. לישא לנזק ולא
מתייבמת (סוטה).

תוס' חד מקמאי

נתיא החולץ ליבמתו
וחזר וקידשה ומת צריכה
חליצה מן האחים הנולדים
(א) אבל לא מן הילודים
כרבנן דאמרי אפלו בנס
ולבסוף נולד אסורה משום
אשת אחיו שלא היה
בעולמו עמד אחד מן
האחים וקדשה צריכה
חליצה מן האחים עמד
אחד מן הילודים וקדשה
אין לו עליו כלום
ואפי' ילוד לאחד שקדשה
החולץ כרבנן דאמרי
אפי' בנס ולבסוף נולד:
אמר רב יהודה אמר
רב צרת סוטה אסורה
טומאה כתיב בה כערויות
פירוש דאפי' חליצה לא
בעיא ממאי מפרקינן
בריש מכלתין ולרב אפי'
לינתו ואם יזימה צריכה
[חליצה] אליבא דרב מאי
קושא והא קתני במיתניין
פטרות וכן החליצה ועוד
דהא אותביה רב יוסף מהא
דחנן נכנסה עמל לחורבה
ושהתה כדי טומאה אסורה
לבימה ובתרומה ואם מת
חולצת ולא מתייבמת ש"מ
דאליבא דרב אינה חולצת
מיהו רב יוסף ס"ל דצריכה
חליצה אפי' סוטה ודאית
כיון דאילו איתיה לבעל
בעיא גט השתא נמי תבעי
חליצה והכי שמעתי ליה
לרב יוסף בפ"ק דטוטה
ורב יוסף לא שני ליה
בין סוטה ודאית לספק
סוטה דתרויהוה טומאה
כתיב בהו וכיון דטוטה
מספק בעיא חליצה משום
דאיתיה לבעל בעיא
גיטא הכי נמי בטוטה
ודאית בעיא חליצה וק"ל
דטוטה ודאית לא בעיא
חליצה טומאה כתיב בה
כערויות אבל גבי ספק
סוטה לא כתיב בה
טומאה ובעיא חליצה

(א) גיטת רבינו הוא גיטת
מוס' דגבי מין אחין
הנולדים.

מאן אחין אחין הנולדים. אומר ר"י לנולדים קרי לאומן
העמידן להולד בלשון הש"ס כדאמרינן בפרק ד' נדרים
(נדרים ז'): למימרא לנולדים העמידים משמע ובספ"ק דגיטין (דף יג:
ו) קאמר אלא מעתה הקנה לנולדים דלא הוה בשעת ממן מעות
ה"ג כו': **צריבה** חליצה מן
האחין. (ט) מתיבמת אינה מאחר
לאסירה לבעלה דהשתא צמוות לה
כמאן כרבנן. הוה מני לאוקומי
כר"ש כגון שולד קודם
שקדשה אלא ניחא ליה לאוקומי כרבנן
ונולד אפילו אחר שקדשה: **חד אמר**
בעשה. כן גירסת הקונטרס ופי'
צקונטרס משום דרשינן בית אחד
הוא צונה ואינו צונה שמי צמים ולא
הצא מכלל עשה וקשה ליה
דאיטריד קרא לגופיה שלא ייבס
את שתייה מנלן דלמיתא קרא (א) לנתקו
מכלל כרת ללא ואמר ר"ת דגרסינן
חד אמר בלאו וכן פ"י"ח דכשיבס
אחת קאי אצרה בלא יבנה דקרינא
צורה כיון שלא בנאה שוב לא יבנה
אומה וכן האחים לא קיימא עלה אלא
בלאו לרבי יוחנן וגרסינן שפיר וזמר
ובא הוה או אחד מן האחים על צמה
אזל לפ"ה דגרסינן בעשה (ב) לא פליגי
אלא צמחין אזל איהו לכ"ע בעשה (ט):
צרת בושא אסורה. לאו דוקא
אסורה דאף ממליצה פטורה כדפירש
צקונטרס ודוקא סוטה ודאי אזל סוטה
ספק צעי חליצה כדמייתי בסמוך
וקרא דונסתרה והיא נטמאה צבעלה
ודאי איירי כדמסיק לקמן אזל סוטה
ספק לא כתב זה טומאה וא"ת והא
תנן נכנסה עמו לבית הסתר אסורה
לבימה ואסורה לתרומה ורשינן בפרק
כ"ש (סוטה דף ק"ג. ו) ו) ש"ש
לבעל ואחד לתרומה וי"ל דלא אסרה הכתוב אלא משום ספק שמה
נבעלה ונטמאה ונעולס לא כתיב טומאה אלא על הודאי צבעלה
וא"ת כיון שלא (א) נכנס שם טומאה אלא על הודאי אפילו אסורה
לבימה ולתרומה וי"ל דעשה ספק כודאי כדאמר בפרק כ"ש (ג')
(ס) אם נטמאה למה שותה ואם לא נטמאה למה נשקית מגיד לך
הכתוב שהספק אסורה כודאי ולהכי ספק סוטה צעיא חליצה דדוקא
להחמיר עשה הכתוב ספק כודאי ולא להקל לפטרה בלא חליצה
(ו) ולמאי דפירשית לעיל (דף ג' ד"ה לפי) דלמסקנא דשמעין טומאה
כערויות כתיב זה דלמחר רב היינו צמקום לאו ניחא דההוא טומאה
לא כתיבא אלא על ודאי צבעלה אזל מ"מ קשה כיון דסוטה ודאי
חשיב לה רב כערוה א"כ סוטה ספק הוה לה ליחשב כספק ערוה
וא"כ היכי פריך (ט) ומתיבס ייבומי: **ר"ב** שמעון אומר ביאתה או
חליצתה ב'. וא"ת ולמאי לא מקשה מת"ק דלמחר אחיו של זה ואחיו
של זה חולצין ולרב לא צעין חליצה וי"ל דהא אחי ליה שפיר דחולצת
דמדאורייתא צעיא חליצה דסוטה דרבנן היא ולא פריך מר' שמעון
אלא משום דכל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון והיה לנו לאוסרה
להתיבס וא"ת ולמחר ר' שמעון לא קאמר אלא דצדיעבד פוטרת
צרתה אזל לכתמלה לא ואמר ר"י דצדיעבד מודה ת"ק דלא
אשכחן דפליגי והא דלא נקט אחיו של ראשון רצה חולץ רצה מייבס
דמשמע לכתמלה אמר ר"י דמיילתא אגב אורחיה קמ"ל דלע"ג
דאיכא צרה דשיק צה ייבוס טפי אפ"ה ביאתה או חליצה שלה פוטרת
לכתמלה צרתה דס"ד דלא פטרה דנראה כאשתו דשני וא"ת לרב
מקדא שרובה לרקדק דסוטה דאורייתא שריא תקשי ליה מנתי' דפרק
קמא דסוטה (דף ג' דף ו. ו) ו) דמייתי בסמוך דספק סוטה אינה

לרבות

קשיא. לרב ששת דשנייה הכי: רב אשי סבר לה כריש לקיש. דלמרי' (א)
בכרת וסיפא ניחא: ומסרין לה. לרישא דברייתא דקמני רבי' חליצה
באחים שולדו לאחר חליצה וקדושין של שני וכו' שמעון דלמרי' ייבס
ולבסוף נולד לא מהניחא נפילתה מן הראשון למהו עלה אשת אחיו
שלא היה בעולמו הלכך זיקת ההיא
נפילה לא אסרה לה עליה דהאי הואיל
וכשולד (א) כבר קדשה זה: **רבינא**
סבר לה כרבי יוחנן. דלמרי' חייבי
לאוין ויניהו ורישא ניחא ומתרי' לסיפא
דקמני אין לה עליו כלום צמחין
שולדו לאחר מכאן וכרבנן דלמרי'
אשת אחיו שלא היה בעולמו היא ולא
תקשי רישא לסיפא: **הילודים**.
שולדו אחר קדושין של זה ולא
איתסרה עלייהו בחליצתו דהא זיקה
קמיימא לא (ו) רמאי קמיייהו לייבומי
ומשום אשת אחיו שלא היה בעולמו
לא מיתסרה כר"ש דלמרי' ייבס ולבסוף
נולד שריא: **עמד אחד מן הנולדים**.
שהיו בשעת חליצה ראשונה: אין לה
עליו כלום. כר"ל דלמרי' האחים חייבין
על החלוצה כרת: **עמד אחד מן**
הילודים. אחר חליצה או אפילו אחר
קדושין וכשמת זה החולץ קדשה אומה
ילוד אין לה עליו כלום ולא משום
חליצה אלא משום דהוא אשת אחיו
שלא היה בעולמו מנפילה ראשונה:
כמאן כרבנן. דלמרי' אפילו ייבס
ולבסוף נולד אסירה: **בעשה**. בית
אחד הוא צונה ואין צונה ב' צמים (א)
ולאו הצא מכלל עשה עשה: **מ"ד**
בעשה רבני יוחנן. דלמרי' איהו
שלימותא דלחין קעביד וכי היכי
דלדידיה הוא צרה בעשה לאחים נמי
הוא בעשה: **ומ"ד בכרת כר"ל**
דלמרי' לאו שלימות לאחים קעביד
הלכך הוא ניהו דקאי עלה בעשה אזל אחים כדקיימי קיימי צאיסור
אשת אח: **לרס סוטה אסורה**. היה נשוי ב' נשים וזינתה האחת
מתחיו יש עדים ומת בלא בנים היא וצרתה פטורות אף מן החליצה
מאי טעמא טומאה כתיב זה ונסתרה והיא נטמאה (במדבר ה):
כערויות. דכתיב אל תטמאו בכל אלה (ויקרא יח): **ביאתה או חליצה**
וכו'. האשה שהלך בעלה למדינת הים וצאו ואמרו לה מת בעליך
ונשאת ואח"כ בא בעלה תלך מזה ומזה מתו אחיו של זה ואחיו של זה
חולצין ולא מייבמין רבי שמעון אומר ביאתה או חליצתה מאחיו של
ראשון פוטרת היא לכתמלה את צרתה שהרי היא כאשר נשים לבני
יבס דלא קנסוה רבנן מייבס דודאי שריא ליה שאנסה היתה
(ו) ששמעה שמת. אלא צבעלה תחת בעלה שריא צרתה לייבס ואפי'
רבנן לא פליגי אר"ש אלא צדידה אזל צרתה מודו: **סוטה דאורייתא**.
שזינתה והתורה אסרה זה: **ואם אמר לי סוטה דרבנן**. דהא
מדאורייתא שריא שניסת ע"פ ב"ד צעד אחד ואנסה היא ורוממה
שריא דכתיב (במדבר ה) ועד אין זה מרי אלא אחד (סוטה ב): והיא לא נתפסה
אסורה הא נתפסה מותרת ורבנן הוא דגזרו זה כי היכי דמדיוק שפיר
שמת בעלה עד שלא תנשא: **ודקארי לה מאי קארי לה**. הא לא אמר
רב אלא צוטה דאורייתא דכתיב זה טומאה: **קסבר**. האי דפריך
כל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון ואי סוטה דאורייתא היא וצרתה:
אסורה הכי נמי הוה אקרי רבנן צרה מייבוס וממרי' לה חליצה:
נכנסה עמו. המקנה לאשתו ואמר לה אל תסתרי עם איש פלוני:
לבימה. לבעלה שמת וזינתה שרגלים לדבר שהרי קינא לה ונסתרה ואם
כהנת היא אסורה בתרומה כדיליף במסכת סוטה (דף כח.) נטמאה
נטמאה ונטמאה (במדבר ה) ג' פעמים אחד לבעל ואחד לבעל לתרומה:
ולא

מתיבמת וי"ל דהוה אמינא דהא דקמני שאין מתיבמת היינו מדרבנן אע"ג דהתם מוכח דאסירה מדאורייתא מכל מקום מוכח משנה
עלמה אין להוכיח עליו כלום ועוד אמר רבי יחזק דדוקא לרב פריך דמשוי ליה כערוה לסוטה דאורייתא ופטורה אף מן החליצה
ולכך צוטה דרבנן סברה היא דיש לאוסרה להתיבס אזל כההיא דסוטה דספק סוטה חולצת אין תימה אם נאמר דצוטה דרבנן
אפילו מתיבמת ועוד פירש רבינו יחזק דלרבי שמעון אסורה להתיבס לכתמלה מדקמני סיפא ואין הולד ממור דאי שרי לייבס
לכתמלה פשיטא דאין הולד ממור ועוד צירושלמי קורא לההיא דרבי שמעון חליצה פסולה ואם היתה מותרת להתיבס חליצה
כשרה היא ופריך מהא דקאמר ר"ש דפוטרת צרתה דכיון דלמחר צוטה דאורייתא ללא צת חליצה וייבוס היא צוטה דרבנן אין
לחליצה להועיל לפטור צרתה וכו"ת ממנה נפשו תועיל דאם חשיבא כצוטה גמורה צרתה נמי לא צעיי חליצה ואי לא חשיבא כצוטה
א"כ שפיר פטרה צרתה דמסתבר ליה להש"ס דכיון דמייא לסוטה דאורייתא חליצתה כמאן דליתא ואין לה לפטור צרתה:
לרבות

(א) ז"ל לרבי אלתרין בית אחד הוא צונה וכי דאפילו מתקן לא תלצה.
(ב) ז"ל לרבי אלתרין בית אחד הוא צונה וכי דאפילו מתקן לא תלצה.